

Plymouth, Pa. 18 Gegužio.

Kilant mūsų dvasei iš an-
zių miego ir trokštant dva-
siszko, peno pasistiprinimui,
idant jūmi pasistiprinimui galėtu
imtis už darbą, pasigaminti
sau visoki dvaszką peną. Pa-
ti mūsų dvasei yra dar nei-ten-
gianti to peno pasigaminti ir
todel reikalauja, it mažas vai-
kas, kad kiti ją penėtu, kol ji
pati ateis į jėgas ir pati sau
ji pasigamins, užsidirbs. Dva-
siszkas penas yra tai apsiszvie-
timas, supratimas savo žmo-
giskų pareigų ir tiesų, paži-
nimas savo padėjimo. Mes,
lietuviai, labai mažai turime
tokių dvasizkų panėtojų —
tikrų, kurie suteiktumms tą
peną sveiką. Esant jų taip
mažam skaitliui, czionai Ame-
rikoje, kad neisztenka nei ant
rankes pirsztų, atsiranda to-
kie pasalinei tarptų, kurie pa-
sinaudoja iš tos progos ir ap-
siima penėti tam dvasizku
penu savo brolius, mažiaus su-
prantanczius. Mūsų broliai
atėję į szia szalį ir pamatę,
kad czionai svietis kitaip gy-
vena, per nevalę turi taikytis
prie reikalų szios szalies ir
nors iš dalies veikti tą, ką
veikia žmonės kitos tautos.
Tveria politikizkus, kllobus,
pagelbines draugystes, darbi-
ninkizskas organizacijas ir
galan szia beite tautizskas
jan. Prie visoki draugyszių
ir organizacijų reikalungi yra
mokinti, apszvieti vadovai,
perdėtinei, kurie pažindami
sanlygas ir aplinkybes gali
draugystę arba organizaciją
taip pakėravyti, kad toji drau-
gystę gali labai didelę naudą
iš to gpturėti. Bet kaip vir-
szni sakiau, yra isispraudusių
pasalinųjų į tokius vadovus, nu-
pūle žmonės, kurie iš pradzių
ant visko sutinka ir viską pri-
žada žmonėms, pasistengdami
igyti tikt jų isziškiejimą sau
ir tada jūs isznaudoti. Tą
daro tokie spekuliantai apgau-
dinėdami žmonis po visokiais

paveikslais. Tuli iš jų ap-
siima žmones pamokin-
ti, tai anglizskos kalbos, tai
politikos tai sziaip ką nors;
tame laike, kol dar nieks jo
nepažįsta kaipo tykotojo ant
svetimo graszio, jieszko ir ran-
da szalininkų, su kurių pagel-
ba įgyja didesnę įtekmę tarpe
žmonių, kurie jo visai nepa-
žįsta nei girdėję nieko apie to-
kį yra, ir itiki jam. Jiems
itikejus, toksai tykotojas už-
mano visokius prakilius už-
manymus ir pats vienas paima
į savo rankas viską, nes žmo-
nės jūmi iszsitiki. Dėl geres-
nės dar įtekmės įgyjimo skel-
bia žmonėms nebūtus daiktus
apie save, persistato didžiais
mokslineiziais, bet nū viesių,
kuriūs mes gerai pažįstame ir
žinome jų darbus, nū tokių
jie tai szalinasi ir jūs apterszia
net per laikraszczius pilnus
neapkantos. Jie dėl akių
žmonių eina mokintis į augsz-
tesnes mokyklas neva, tai ant
daktaro, tai proviniiko, tai ap-
teikoriaus ir tt. ir vazinėja
miestas nū miesto kur jo nie-
kas nepažįsta, vaikszzioja pas
įtekmingesnes ir turtingesnes
ypatas paszalpes meilaudami
ir patyrę keno nūmones, taip
nūdūda, kad jis yra lygiai to-
kių nūmonių kaipo anam ge-
riausiai patinka, ir tokiu bu-
bu nejutoms isznaudoja aną
ir paskui jūkiasi iš jo dar.
Kad tas yra tiesa, tą daugelis
patvirtins. Dėlto reikia ge-
rai apszūrėti ir tokių pasa-
lininkų apsisaugoti, kad pas-
kiaus nesigailėtumėm, ir vie-
toje toki valkatą taip sakant
szelpti, paszelpti teisingus
žmones o ne latrus.

Isz Lietuvos.

Scinai. Priesz velykas su-
siszaukęs vyskupas visus džia-
konus savo diecczijos iszreis-
kė jiems savo norą, idant vi-
sose bažnycziose žiburys, ži-
bantis dieną ir naktį priesz
SS., vadinamas „amžinoji

ugnis“, butų žibinama ne gazu
(kerosinu) bet alyva. Priesz
ta jo norą džiakonai užprotes-
tavojo, aizskindami, kad tai
tokis žiburys daug kasztūsen-
tis per isztisus metus. Vys-
kupas nežiurėdamas ant jų
protesto, atsakė: kad „nete-
kus kasztų ant minėtos alyvos,
pašidūtu klebonai arklus,
ukes, kurių bereikalungi dau-
gumas klebonų prisipirkę turi,
o tada ant žiburio užtekse“

Czia reikia atmyti kad veik
kiekvienoje parapijoje, Lietu-
voje, kuningai kalėdodami
renka nū ukininkų ant minė-
tojo žiburio po vieną iki ke-
turių gorczyų sėmenų. Rink-
dami tais sėmenis aizskina
žmonėms, kad bažnyczioje ži-
ba alyva o ne gazas. Už su-
rinktas tais sėmenis, rodos ga-
lėtu užtekti ant alyvos netiktai
dėl vieno žiburio bet ir keli
toki žiburai galėtu žibėti.

Pas kiekvieną pravoslavą
kampe jo gyvenamo kambario
rasi papūszta paveikslą kokio
nors szventojo. Labiause Mo-
tinos Dievo. Priesz tajį pa-
veikslą jie taip gi žibina žibu-
rėlį su alyva ne kasdiena o tik-
tai szventomis dienomis. Už-
žiebtį ten gazą pravoslavas
skaitytu už didelę nūdėmę.
Suskaiczius visas szventas die-
nas per metus, bus jų ne men-
kiaus kaip 60. Tokiu budu
kiekvienas pravoslavas priesz
paveikslą szventojo žibina aly-
vą per 60 dienų. Pas mus,
kur žiburys žiba ne priesz pa-
veikslą szventojo, bet priesz
patį Dievą, ant kurio ne vie-
nas, bet visa parapija supila
pylą, dega pasmirdęs gazas!
Isztikro ir turėjo džiakonai
už ką protestuoti ir dar aiz-
kinti, kad brangiai kasztūs?
Tą protestą jie turėjo atlikti
užsimerkę, nes adarytomis aki-
mis, kaip mą rodos, vargu bu-
tų galėję.

Supraskite padėjimą vysku
po isz to, jog apziurint medelį
ir pasistengus nukirsti nū jo
tikt tokią menką padziuvusę

szakelę, taip skaudžiai kirve-
lis atszoko, o kas bus tada ka-
da pradės genėti didesnes pa-
dziuvuses szakas.

Po tokio smarkaus atsaky-
mo už minėtąjį žiburį iszreis-
kė vėl vyskupas savo norą,
idant nyktų isz klebonijų jau-
nos mergaitės, kurios užima
tenais vietas: gaspadinių, siu-
vėjų, tarnaiczių ir t. t., o jų
vietas užimta ypatos vyrizskos
lyties, arba reikale senos mo-
terizskės. Ant pabaigos pra-
neszė, kad szia vasarą „atlan-
kysę visus džiakonus.“

Žmogus.

Užugostis (Trakų pav. Vil-
niaus gub.) Szis miestelis yra
kalnūtoje vietoje su mažu
skaitliumi gyventojų žemdar-
bių, tarp kurių randasi ir keli
žydai, kurie pirm užvedimo
„monopolio“ beveik kožnas
vienas buvo užsiėmęs parda-
vojimu degtinės. Po isznai-
kinimui karezių vieni užsi-
dėjo krautuves, kiti gi griebe-
si prie amatininkystės ratus
dirbti ir gabenti į Butrimonis,
kur kas utarnikas buvo turgai,
o trėti apleido Lietuvą ir nu-
sidangino Amerikon.

Bažnyczia statyta kasztais p.
Pociaus nežine katrūse metų
medinė, dengta guntais ir at-
naujinta parapijonų szvento-
rius aptvertas taip gi jų. Nors
parapijonų skaitosi daugiau
kaip pus-szeszto tukstanczio,
tacziaus nedėiomis mažai jų
bažnyczioi eina; mat, dalis tų
parapijonų yra lenkai arba su-
lenkėję lietuviai, kurie giriiasi,
kad jie pamokslus daug geres-
nius pasakytų, negu koks ku-
ningas, o mėlštis tai ir namie-
je pasimeldžia, nes Dievas vi-
sur yra ir girdi maldas. Lie-
tuvų daugelis neina dėlto, kad
lietuviszkų pamokslų niekad
negirdi. Klebonas szitos pa-
rapijos, Kazys Birontas, 70
metų senis, užkietėjęs lenkas,
kuris lietuviams pavydi lietu-
viszko pamokslą ir nei kiek
nesirupina apie prikėlimą sa-

vo parapijonų iš tautiško jų kuningą (kad tikt šis greimiego. Tiesą sakant, yra jau lietuvų, kurie niekina savo papročius ir brangią lietuviszką kalbą. Niekas mą taip neįsidėjo ir nepabjuro, kaip tos mergiotės, kurios apsivedant nesipūšia rutų vainikėliu bet rengiasi, „po szlachecku“ su kokiais ten tinklais, nors tas išzrodo kaip szürpė vizta arba žąsis tūse parėdūse. Niszmanėles tokios mergaitės, regis jos dar negirdėjo ir nežino kad tas žales rutų vainikėlis reiszkia, dorumą – nekaltybę. Senūse lenkų rasztūse skaitome, kad mergelė prastojusi nekaltybę buvo vadzjojama po gatves su vainiku išz virszėzių, o minios svieto kankyda vo nelaiminga iki nenustodavo gyvybos. Szios gadynės lietuvaits, išz savos valios, pačios, kad įmanytu dėtusi virszėzių vaiaką ant savo galvos, kad tikt greicziau galėtu iszeisti už vyro, kokio ten „szlektōs“. Daug tokių Užugosčio parapijoi yra, mat apszvietimas dar menkai sziaime kraszte prasiplatins, nėra czia nei maskoliszkos mokyklos, nėra nei lietuvių, katrie mokintu mažus vaikelius lietuviszkai, kad ir mokina koks lenkaviczius, tai tikt lenkiszskai, o kas arsziausia, mus žmonės leisdami mokintis vaiką pirma liepia mokinti lenkiszskai nors vaikas nei žodžio nesupranta; pasakyk tokiam žmogui, kad reikia mokinti lietuviszkai, tai atsako: „kad lenkiszskai iszmoks, tai ir lietuviszkai mokės“. Mat kokį iszmanymą turi, lyg lenkiszskas elementorius butų kaipo durys, per kurias neperėjės negalima į mokslą eiti. Arba vėl ant virszutinio klausimo kitas atsako: „kad dar musų parapijoi viskas lenkiszskai, tiek pamokslas kaip ir visi giedojimai, tai kam gi vaikus mokyti lietuviszkai?“. Bet mą rodos, kad neilgai taip trauksis, dūs, gal, kada Dievas gerą

vadinas „Merkiszkiu“ isz kurio iszvezė daugiaus kaip du tukstanczių kaladzių (kamienu) į Nemuną dėl gabenimo Prūsūsna. Daugelis szioje apielinkeje, akmenų yra, kurie daugel derlingos žemės turi užemę, už kuriūs galės kada nors, gal, paimti kiek skatiko, bet dabar dar isz jų tikt apmūdą te turi.

Girdėri, kad rusiszskas mokyklas szioje visaroje statys visas naujas, matyt, kad ponai rasztininkai susimislino gerą kilpą padaryti savo valszcionims ant kaklo; kaip Jezno ir Stakliszkų dar suvis geros mokyklos yra, bet dabar statys naujas, nū kurių liks geras pelnas ponams rasztininkams. Jezno valszcionims kožnam reiks mokėti ant statymo mokyklų nū kožnos dėsetinos po 20 kap. Kad butų tai ant naudingo reikalo apversti tie piningai, tai menkas daiktas butų lietuviams, o dabar kaip pamislini, kad tai ant musų sumaskolinimo turime mes patys dėti piningus, tai tikt szirdį sopa....

Sodziuje Bagdoniszke Stakliszkų parapijoi, viena žmona gyvendama tikt su savo duktele; kuri vos dvėjus metus te turėjo, kartą iszšikurius pečių užėjo pas susiedus, o grincziol paliko tikt mergaitę, kuri galedama jau vaiksčzioti, o radusi kėdę pas pečių, užsilipo ant priepečkio kur buvo pilna žurijų, ji besibovydama įpūlė į žarijas ir taip apdegė, kad vakare paibaigė savo gyvybę.

Kronio uriadnikas neperseinei vaziūdamas isz Kauno nakczia, už upės Strievos, Rolių kalne sukė du burliokus, kurie vedė asztūnetą arklių; jis paklausė kas jus toki? iszgirido atsakymą: „kas tu esi, kad mus klausi“ o kartu ir szovė, kur teko kulka uriadnikui krutinėn atsimszė į laikrodzio lenc gėlį nepazeisdama uriadnik; važnyčia pama-

tes szitą, isz szaudyklės viena nuszovė o kitą sugavo taip, kuris per truputį jo nenudurė su peiliu. Iszkrėtus rado pas abudu po peilį ir revolverį. Abudu vagiu (ir negyvąj) nurėdę atsivarė į Kronį. Isz kur jie ir arkliai, niekas nepripazįsta.

Lietuvis Trakų pavieta.

Du milijonu ant metu.

Kadangi žmonės perka, pabando ir vėl perka, tai patikrina, kad jie yra užganėdinti. Žmonės savų gyvybių Valstijose dabar perka CASCARETS CANDY CATHARTIC moziusla du milijonai dėzėzių ant metu, be abejonės bus trys milijonai prieš naujus metus. Tai roszkia, kad CASCARETS yra labai gera gydikli dėl czatylimo žmogaus kraujo ir suregulavojimo vidurių. Visose aptiekose 10c., 25c. ir 50c. už dėzūtą, nes tai gvarantavojama.

Isz Kitur.

Karė Svienyty Valstijų su Ispanija. Suv. Valstijų laivynė padrasyta pergale ispaniszkos laivynės Pilipinūse, pasiryžo iszplaukti prieszai ispanų laivynę atplaukenczią prie salos Porto Rico isz Cap Verde salų, ir paimti ją arba paskandyti. Ispanų laivynė patyrė apie tą pasiryžimą Suv. Valst. laivynės ir pasikreipė nū Porto Rico ant salos Martinique per 600 jurmylių nū miesto San Juan, Porto Rico, į pietus. Suv. Valstijų laivynė nuplaukusi prie Porto Rico ir neradusi ispaniszkos laivynės, 12 dieną Giegūzio, pradėjo bombardūti San Juan ūsto tvirtynes ir taises sugriovusi pasitraukė isz tenai. Isz tvirtynių ispanai lygiai smarkiai szaudė ir užmuszė du S. Valst. jurininku o 7 pažeidė, laivynei labai mažai iszkados tepadarė. Suv. Valst. laivynė bombordavojo tvirtynes per 3 valandas, isz kurių galan niekas neatsiliepė jau. Kokios yra nūrotos ispanų nežine. Granatos perlėkė per tvirtynes užgavo daugelį ir namų. Tvirtynių apginėjai pirmū nustojo kulkomis atsiliepti; admiralas Sampson, nesidrasino iszsikeldinti ant sausimos neturėdamas gana kapeivių. Sugriovęs tvirtynes grįžo į Key West

prie Havanos, nes paskalos sklaido, kad ispaniszkoji laivynė nestosenti į aiszkį muszą su laivyne S. Valst., kuri esanti daug sylingesnė, bet taikysis isz netyczių užpulti ant pajurinių S. V. miestu ir tūsius subombarduoti. Tuli garlaiviai plaukdami isz Europos yra neva matę ispaniszku kariszku laivų per 600 mylių nū Bostono. Nėra abejonės, kad ispanai ant to tykoja ir S. V. padaro gana ropesczio ir nori suklaidingę užpulti ant menkiaus apginklūtų miestų. S. V. kariaunos virszininkai buvo pasiryžę iszkelti ant Kubos kiek kareivių ir paszalpą kubieciams, bet prisiartinus prie Kubos krantų, ispanai 3 kartus atmuszė atgal ir laivas turėjo grįžti į Key West su visa kariauna nieko neiszskėles. Ispanai taip druti buvo, kad jų negalėjo nuvyti nei szaudymai pagelbinių laivų Suv. Valst. nei patys kubieciai isz sausumos pusės. Gen.-gub. Blanco taiso visūse pakrasceziūse pylimus idant jūse pasislėpę kareiviai galėtu trukdyti arba nedaleisti iszkėlimą kariaunos ant Kubos. Lygiai jisai szaukiasi į Madridą savo valdzios, kad atsiųstu jam maisto. Havanoje yra negirdėtas brangumas, kad svaras prastos mėsos kasztūja 45 ct. Vargingesni gyventojai badu mirszta. Prėjusį ketvergą 5 torpėdinei S. Valst. laivai įplaukė į ūstą Cardenas, Kuboje, kuriūs ispanai iszujo laukan užmuszdami 5 ir tiek jau sužeisdami, nes viena granota pataikė į maszinerijas torpėdinio laivo „Winslow“, kursai butų ir likę tenai, jei nebutų kitas laivas, Hudson, jį iszvilkęs laukan. Ko jie lino į tą ūstą sunku zinoti.

S. Valstijų laivynė Pilipinūse krausto dabar nuskendusius ispaniszkus laivus, paimdama kanūles ir kulkas bei laiko bliokadą ties Manila ir laukia paszalpos isz S. V. Ki-

tos zinos pranesza, kad Pilipinūse esanti anarkija dėlei stokos maisto pakilusi. Vokietijos, Prancuzijos, Japonijos ir Maskolijos kariszki laivai nuplaukė į Manilą dėl apgynimo savo žmonių. Ispanija rengia dideles ekspedicijas į Pilipinus su kariauna bei ginklais. Jei S. V. negalės greicziaus sudrutinti savo pajėgų tenai, tai turės prasi kraustyti. Isz Ispanijos nū Gibraltaro per Suezio kanalą iki Manilai yra 8345 jūrmylės, kurias gali perplaukti į 40 dienų. Isz San Francisco į Manilą yra 7050 jūrmilių, bet Kalifornijai nėra nei laivų nei tam reikalingų daiktų. Siunčiant gi laivus isz Atlantiko, nū Naujorko į Pilipinus, reiks 80 dienų kelionės ir tokiu būdu S. V. nesuspėja nuplaukti pirmiaus už spaniszkaję. Nū Naujorko iki San Francisco, aplinkui pietinę Ameriką, yra 13,610 jūrmilių. Jei ispanai neužtrukę ir turės gana jėgų iszleidimui savo ekspedicijos į Pilipinus, be abejonės S. V. laivynė turės pasitraukti isz ten.

Ispanijai isz pat pradzių nepasisekęs karėje su S. V. atisakė 4 ministeriai nū savo vietų ir neatsirado kitų, kurie užimtu jų vietas. Užimti tais vietomis nauji ministeriai bijosi, nes tikusis menkiausiam nepasisekimui ir jiems reikėtu atsisakyti arba gyventojai ant jų užpulti. Labai skaudžiai atsiliėpė Ispanijai subombardavojimas San Juan, Porto Rico. Apart nesisekimo karėje, kyla vis didesni maisztai paczioje Ispanijai dėlei bado. Mieste Lagrono susirinko badūliai su kirvais ir lazdomis, ir sugriovė visas javų krautuves. Moters buvo lygiai apsiginklavę ir priverė kariauną atgal grįžti. Mieste Linares susimuszė badūlei su kariauna, kur užmuszė 14 badūlių o 60 sužeidė. Sagastai apreiszkus, kad karalienė pasitaisius

yra atsisakyti nū Ispanijos valdzios, žmonės ir pasiuntiniai szaukė, kad kūmi greicziausei iszsineszintu, nes nėra ji to verta, jei taip sunkioje valandoje nori apšleisti savo žmones.

Italija. Tūmi tarpu bado maisztas nėra nutildytas. Jisai pakilo dėlto, kad valdzia ir kapitalistai pakėlė prekę ant dūnos nū 15 ant 28 centimų už svarą o druską per 16 centimų. Mieste Bari, 27 Balandžio, 8 valandai isz ryto susirinko į 6000 žmonių prieszai valdzios namus ir pasigūdė dėlto. Virszinikai prizadėjo pasirupinti kad nuvažinti prekes. Minia isz prizadėjimo nepasikakino ir 3 adynų laike miestas iszveizėjo it jo gyventojai patrakę butų. 20 000 žmonių atėjo priesz rotuszę ir suėję į vidų iszmetė viską per langus laukan ir apliejė kerosinu uzdegė. Policijos namo tikt pamatai likosi. Tada badūliai metėsi ant krautuvių ir ėmė kas ką norejo. Valdzios spaustuvės tapo sunaikytos. 1200 kariaunos neįstengė įnirszusių nuramdyti ir 2000 paszaukė dar isz Neapolio ir Faggijos. 80 badūlių tapo užmusztų, 400 areštavotų ir daugybė pažeistų. Milane skaito į 1000 užmusztų. Kapucinių kliosztoriuje buvo pasislėpę studentai ir szaudė į praeinanczią kariauną, kariauna apstojė kliosztorių bet negalėjo į vidų įeiti, tada pastatė dvi kanūles prieszai kliosztorių ir pradėjo szaudyti, studentai iszbėgiojo savo keliu, o kapucinus, vienus suaresztavojė, kitus iszskirstė po kitus kliosztorius. Milano spaustuvės atisakė nū spaudinimo valdžiai apszaukimų, ką gen.-gub. turėjo apszaukti szaudydamas isz kanūlių. Visur yra apszauktas kariszkas apgulimas, badas esas net 22 provincijose, ministeriai turės atsisakyti nū vietų ir esąs

sūkalbis padarytas, kad isz Italijos padaryti respubliką, tiktai maisztas per greitai iszsilauzės.

Dalis darbu

— *Mahoney City, Pa.* Mūsų miestelyje dabar yra ne mažas vargas isz priezasties bedarbės, bet yra viltis, kad ne po ilgam darbo bus ganėtinai. Nė už ilgo pradės grįsti gatves su plytomis; girdėtį, kad atkeliavusių isz kitur darbninkų ne priims prie to darbo o tikt vietinius, taip-gi ir tų nepriims, katrie neturi ukėsiszkų popierų.

— *Plymouth, Pa.* Kasyklos D. & H. num. 5. tas po kelių mėnesių stovėjimo vėl pradėjo dirbti.

— *Inzerne, Pa.* Jonas Kužma tapo užmusztas kasyklose Black Diamond per nupūlusį nū virszaus didelį szmotą anglies.

— *Duryea, Pa.* Jurgis Zarubaitis, 30 metų, taip apdegingtas per gazus tapo, kad sudegė ant jo drabužiai ir vargu iszlikis prie gyvasties.

— *Shenandoah, Pa.* Kasyklų Knicken bocker nutruko dratinė virvė, kuria traukė su anglimis karus angsztytyn ir karai eidami atgal, žemyn, sužeidė daugelį žmonių ir sugadino kelę. Isz tos priezasties ir darbas sustojo ant kelių sanvaiczių kol sutaisys. Isz kompanijos nerupesczio apie sudilusę virvę, daugel darbninkų sužeista bei nustojo darbo.

— *Scranton, Pa.* Kasyklose West Ridge sustraikavo kalnakasiai dėlei apvogimo jų per kompaniją prie atsverimo anglių.

— *Peckville, Pa.* 13-tą d. szio mėn., naktį sudegė brė-

kerys kasyklų Riverside. Iš kada yra ant \$75,000. Iš tos priezasties neteko, darbininkai darbo.

— *Barnesboro, Pa.* Visi kalnakasiai Cambria apielinkės laikė didelį susirinkimą ir nutarė vienbalsiai pareikalauti 50 ct. už toną anglių vietoje 45 ct. iki sziolėi mokamų. Lygiai didesnės mokes ties pareikalauti dėl leberių, kurie krauja anglis maszių iszardytas. Toje apielinkėje yra apie 2000 kalnakasių, kurie, jei kompanijos neužganėdins jų reikalavimų, nutarė straikūti.

Patton apielinkėje 500 kalnakasių, kurie buvo sustraikavę dėlei padidinimo algos, sugrižo prie darbo, nes kasyklų savininkai iszpildė jų reikalavimą. Toje apielinkėje yra dar 800 darbininkų, kurie ketą prisidėti prie Cambrijos darbininkų ir reikalauti lygiai padidinimo algos 5 ct. ant tonos.

— *Dayton, Tenn.* Dayton Coal & Iron Co. padidino savo darbininkams algas ant 10%.

— *Anniston, Ala.* Illinois Car & Equipment Co. gavo apsteliavimą ant 600 karų, kur darbininkai gaus ant poros mėnesių darbą.

Vakarinėje Virginijoi, didesėse anglių kasyklose darbai nekiek pasigerino, nes valdžia pareikalavo daugybės anglių, už ką pakėlė ir algą darbininkams ant 6%.

Valijoi (Anglijoi) straikūja i 100,000 angliakasių. Kasyklų savininkai pakėlė jiems ant 12 ct. ant dienos, bet kalnakasiai tą atmetė ir straikūja toliaus.

Kansas valstijos kasyklų inspektoriūs iszleido statistiką, kiek praėjusiam mete iszkasė toje valstijoi anglių. 8486 kalnakasiai iszkasė 3,672,195 to-

nas anglių. Už iszkasimą tų anglių užmokėjo kompanijos darbininkams \$3,931,706. Darbininkai užmokėjo kompanijoms už namus \$1,307,810. Nes kurs nesikraustė i kompanizką namą gyventi, toksai negavo darbo. Kalnakasiai turėjo pirktis nū paczių kompanų 149,434 baczų parako ir už baczką mokėjo po \$2,00. 6 darbininkūs užmuszė o 30 suzeidė. Darbininkai gavo nū kompanijų \$3,931,706; bet isz tu atmokejo kompanijoms atgal už gyvenamus namus ir paraką \$1,606,678; o likusius \$2,325,028 atidavė vėl kompanams už maistą ir drabužius. Darbininkai užpelnė per metus nū \$230 iki 479. Dienos alga buvo nū 65 ct. iki \$2,85. Mažiausiai darbininkai uždirbo Brown paviete, nes per metus tikt \$47. 76 ct. (nei ant tabako neisztekko). Jei darbininkas užpelnė per metus tikt \$230, jei turi dar paczią ir kelis vaikelius, negal iszgyventi nei kokiu būdu. Visas užpelnas Kansas'o angliakasių, kad jie pasidirbo ir pabādėjo su savo szejmynomis.

Praėjusioje sanvaiteje kviečiai, sumonopolizūti per žydą Leiterį isz Chicagos, nū \$1,60 ant \$1,90 pakilo ir tikisi dar, kad kilš iki \$2,00 ir dar augszciaus už buszelį, kur praėjusę pjutę prekė buvo 60-80 ct. Dūnos reikalauja Anglija, Vokietija, Prancuzija, Italija ir Ispanija. Zoposto niekur nėra. Maskolija lygiai nedaug javų turi ir užgynė visokį iszvežimą, idant užbėgti bādui. Suvienytose Valstijose visus javus turi susipirkęs Leiteris, ir atsiradus tokiam milziniszkui reikalavimui, nežino jisai nei ką praszyti. Bado laike žmogūs dūs ir \$5,00 už buszelį bile turētu ką pavalgyti nors tūmi sykiu. Gresiant bādui Europoje yra tas pats ir czionai Amerikoje. Farme-

riai javų neturi, Leiteris par dūda tam tikt, kurs brangiaus moka. Dabar baczka miltų, 196 svarai, kasztūja \$8,50. Tai gi svaras miltų atsieina jau po 4 ct. ir vieną ketvirtą dlij. Maistas visokis brangsta, mokesčiai kyla, uždarbių nėra. Nors Amerikoje yra dar kiek javų, bet vargszus lygiai badas pasiekia jau, kaip ir europieciūs.

Czystyja krauja.

Czystas kraujas tikrina czystą odą. Nėra gražumo be to. CASCARETS GANDY CATHARTIC iszczystys tau kraują, ir laikys czystą, nes iszvarc viešą ne czystumą isz kūno. Pj adėk imti szladien o iszvarys isz tavo kūno purkus, dedervines ir kitas, dos ligas, nes CASCARETS už 10c. tai padaro. Gausi visose aptiekose su gvarancija 10c. 25c. ir 50c.

Isz Amerikos.

Liuosnoriu reikale.

Ant paszaukimo „Nesiskirstykime“, atsirado tūlas skaitlins lietuvių isz New York'o apielinkės, kurie asabiszškai apreiszkę savo norą o isz tolesnių vietų per laiszkus atsiszaukus ir klausiant apie sanlygas, asz parasziau New York'o gubernatoriui reikalaudamas informacijų, ant kurių galėtumėm mes organizūtis. Gubernatoriaus sekretoriūs apreiszkę tikt apie gavimą mano klausimų sekanceziai:

New York'o Valstijos
Egzekutyvos butas
Albany. Geguzio 11, 1898.
J. K. Naujokui
7 Washington str. N.Y.
Brangus Tamista!

Gubernatoriūs man įsakė dūti Jums žinę, kad priėmė Jusų rasztą klausentį apie informacijas, ir apreikszi, kad jis ras pilną atydą ir apsvartymą.

Wm. M. Guffith
privat sekr.

Gavęs informacijas tūjaus apgarsinsiu laikraszeziūse.

Sziūmi meldziū gūd. redakcijų pagarsinti szį reikalą, idant lietuviai, norinti pasidūti kariaunon kaipo liūsnoriai, nesisklaidytu, nesiglaustu (kaip kiti jau padarė) prie kitų, bet visi laikytusi savo gru-

pos. Juk tokiems vis tiek kurie pasidūda, ar jie prisiglaudžia prie svetimų ar sutveria savo grupą.

J. K. Naujokas
7 Washington str.
New York City.

G o r e z i u s v a n d e n s
1 0 c e n t ų .

Ukstantės padangei tarp S. Valst. ir Ispanijos, S. Valst. valdžia padarė su dviem kompanijoms kontraktus, kad jos turi parupinti keletą szulinių ant salų arti Kubos gulinezių, Key West, kurie ant 25-tos d. Balandžio turi buti jau gatavi ir pilni vandens dėl suvežtos tenai kariaunos. Isz viso tokie szulinei turėjo iszdūti arti 40,000 gorezių vandens. Kompanijos iszgrežė 2000 pėdų gilei szulinį, bet vandens nerado. Tų salų gyventojai pasigamina sau vandenį isz lytų, kur turi prisitaisę tam tikrus sudinūs, kuriūse užlaiko ant ilgesnio laiko vandenį. Kiti turi įsitaisę taip, kad perczystyja jurių vandenį atskirdami druską. Sutraukus dabar tenai daugybei kareivių ir karriszkų laivų, kurie neturi savo įtaisų perczystyjimui vandens, atsirado didžiausia stoka vandens, kad už gorezių reikėjo mokėti po 10 ct.; priegtam lyg tyezioms ir lytus dūdasi ant savęs isztroszkusiems laukti.

B a i s i u g n i s .

Philadelphijoi praėjusę se redą netikėtai ekspliodavojo vienas patronas nū margujų ugnių (cracker) o nū to ir kiti, kad 5 minutų laike visas namas, 619 Market str., buvo liepsnose. Tame name buvo tris kupezystės ir apie 40 žmonių kaipo pardavėjų. Visi szoko laukan bėgti, bet susikimszė užtruko, o 3 būdami užpakaliniūse kambariūse nesuspėjo iszeiti ir liko aukomis liepsnos; 4 labai apdegė. Visa iszkada skaitoma ant puses milijono dolerių.

Panaszi ugnis buvo ir Du-

luth, Minn., kur sudegė net 50 gyvenimų ir 2000 žmonių neteko pastogės, o tuly liepsnos prarijo ir visą turtelį. Išskanda skaitoma ant 100,000 dol. Sudegusioje apielinkė gyveno vieni skurdžiai tiktai.

P o g r i u v e s i a i s p a l a i d o t i .

Paprastai amerikoni didesniūse miestuose stato milžiniškai augstus namus, kurie yra visai netinkami dėl gyvenimo, dėl jų augstumo ir lapiojimo arba ir kėlymo ar nulaidymo prietaisams, iš ko didėi tankiai tinkasi nūpūlei, bei užgimimus ugnei arba audrai, tankiai daugelis žmonių gauna galą. New Yorke lygiai statė tokį milžinišką namą rytinėje dalyje ant 116 gatvės, kur kontraktieriai padarė negerą pamatą ir apatinių gyvenimų medegą. Apie 10-tą valandą iš ryto, kada visi darbininkai dirbo, ir buvo jau izmuryjė 5 gyvenimus, viskas susmuko ir ir kas tentai dirbo, visi palaidoti tapo.

T u r b u t k a r e s b i j o s i .

Praėjusę sanvairę su garlaisviu „Kaiser Wilhelm der Grosse“ prigulinciziam sžiaurvo-kiskam Lloydui — Bremene izsplaukė Europon 1200 keleivių, tarp kurių buvo 650 keleivių pirmos ir antros klasos o 550 trečios. Tokio skaitliaus keleivių nū senėi jau nei vienas laivas nevezė o ypatingai 1 ir 2 klasos — turczių. Prie to dar žygunės milžiniškas siuntimas; 1096 žakai, kuriūs į Hoboken nuvezė su 10 vagonų. Turcziai kraustosi į Europą idant nereiktu ir jiems kaipo skurdžiams eiti karėn ir vargą vargti. Jiems visur laisvė.

A u k s o j i e s z k o t o j a i .

Iš Viktorija (Britiskos Koliumbijos) pareinancijos žinios pranesza, kad praėjusiam panedėlyje 22 aukso jieszkotoju eidami ledu vienos

tarpkalninės upės ir vezdamiėsi rogutes su maistu visi, pralužus ledui, nuskendo. Ledas buvo kiek jau pratirpęs ir užėjus tokiai sunkybei neiszlaike ir pralužo.

L o d g e ' s b i l l a .

Praėjusę sėredą nativistai, kurių svajones Senatas patvirtino, padavė kongresui taje patvirtyti. Pasiuntinys Barthold iš Montanos tūjaus pasiprieszino tam ir nurodė, kad pirma turi buti padūta toji billa kongreso komitetui dėl nusprendimo ar verta yra ja kongresui padūti dėl apsvartimo ir užtvirtinimo. Danfordas iš Ohio's, nativistų prezidentas, stengėsi pirmamjam prieštarauti ir priversti paimiti apsvarstyti. Bartholdas pareikalavo nubalsavimo ar imti ją ant dienos rėdo ir po nubalsavimui pasirodė, kad buvo 92 balsai prieš 48, kad atmesti ją visai be apsvartymo. Kongresas rods atmetė nū dienos rėdo ją, bet ji eis dar į kongreso komitetą ir dar kartą atgal į kongresą, bet ji nepereis jau per kongresą o gal ir supelės visai arkyvūse.

K o n s t i u c i j a . n o r i p e r k e i s t i .

Senatas nutarė izleisti atsi-szaukimus į visas valstijas dėl lei perkeitimo konstitucijos ant tiek, kad pradžia prezidento valdzios ir kitų visų centralizškų urednikų ir pasiuntinių S. Valst. butų perkelta nū 4-tos Grūdžio ant 4-tos Giegužio, nes Grūdyje esti tankiai negražus orai, kurie kenkia parodai ir įtraukimui prezidento į Baltąjį Namą. Tasai nutarimas tapo priimtas su 39 balsais prieš 10, kurie priešzinosi, kad patys senatoriai negali balsūti dėl savės kad pasiliktu 5 mėnesius ilgiaus negu jų laikui pasibaigus.

B e s z i r d i s v a l k i j o z a s .

Williamsport, Pa., atėjęs vienas valkijozas padavė 9 me-

tų mergaitėi patroną dinamito ir liepė jį atidaryti o ras cukerką. Mergaitė pasidėjo ant akmens patroną ir sū kitu sūdaužė iš ko pasidarė eksplozija ir nutraukė mergaitėi du pirsztu. Jei jį sugaus, tai savo budu pakars.

K i e k w i e n a s t a i p s a k o :

CASCARETS CANDY CATHARTIC yra tēbūnfla-gia -ios gyd. lėš ezio amžiaus lezrad. mūse, turi gardų smū a. gyda lagatūci ir tikrai lokstus kepenis, pilvą ir cziyvoja visą sistemą praszalina perzaliną gyd. galvos skaudėjimą, dragy ir užkietėjimą vidurių.

Pirk dėzintū C. C. C. sziaditėn 10, 25, 50 centū. Raudasi visose aptiekose ir lezgydynā gyv-rantaje.

Armenu kova.

Stebėtina gyvybė ir pirmūliszkas judėjimas armėnų tautos. Nežiuriūt ant skerdynių turkizskoje Armėnijoje, persekiojimų Rosijoje, armėnai kantriai perkenczia audras ir nenūlsiai rupinasi apie apszvietimą ir isztyrimą savo tėvynės. Szis dezimtmėtis, taip skaudus Turkijos armėnams, sukurstė ir sudrutino t. v. partija „gentczakistų“ (t. y. varpininkų) — radikalizskos pakraipos. Szita partija daugiausiai trusiasi ant izšliūsavimo Armėnijos izz rapkų dviejų despotų ir įkunyjimo joje tvarkos pagal savo socializską programą.

Gentczakistai nepasikakina, žadindami savo tautieczius, jie apskelbia savo užmanymus ir vaisius Europos visūmėnei per radikalizšką ir socializšką spaudą Anglijos, Prancuzijos ir Vokietijos. Paskuti niame laike neretai apleidzia spaudą ir atskirios brosziuoros izzstatymui langūse knygynų ir tt. Viena izz tokių brosziuorų pasirodė Berlyne. Brosziura paraszta armėnų marksisto Avėtis Nazarbek'o ir pavadinta „Armėnizskas klausymas ir socializmas“. Joje puikiai isztirtas armėnizskas klausymas pagal ekonomizšką materijalizmą ir aiszkiai izzguldytas gentczakistų programmas. Izz pradzios, Avėtis Nazarbek, kaipo pasekėjas isto-

rizskai-materijalizsko metodo tyrinėjimo yvairių bendrovizskų, apszireizskimų, nupaiszė pavėikslą ekonomizsko gyvenimo savo tėvynės. Kapitalizmas vis labiau ir labiau užgriebia vietinę izzdarbystę ir radikalizškai pertaiso „paramus“ armėnų gyvenimo. Su žvakių užvadais, gelumbių ir szilkų dirbtuvėmis tapo įkurti Armėnijoje (ypacz Kilikijoje) bankai ir kitos kredito įtaisos. Greta su tokioms kapitalizacijos pramonėmis, patėmyta paskytiniame laike nupūlimas ir sumazėjimas smulkios vals-czionių mantos; smuiki žemdarbystė įstumta į prieszmer-tinį merdėjimą. Sunkūs mokescziai, konkurencija daug-turezių žemdarbių, skolos, plėszikai — sztai veikėjai, kurie ragina exproprijaciją žemdarbio. Bežemiai ar eina per bernus, ar buriais grudasi į miestus ir pramonės centrus; vieni lekia į Kaukazo miestus ar Europizskon Turkijon, kiti paskiria sau jieszkoti kitos gimtinės Egite, Amerikoje, dideliūse Europos centrūse. Aizsku, sako autorius brosziuoros, jūg szitos ekonomizskos sąlygos turėjo pagimdyti ir pagimdė radikalizškai-socjalizšką partiją. Szitą partiją ir suteikia gentczakistai, kurių arcziausia uždūtis, plātinti propagandą tarp darbininkų dirbtuvių. Gimusi dezimts metų atgal, szita partija turi jau 3 perijodizskus organus, izz kurių virsziausiu yra, laik-raszttis „Hentchak“ (t. y. Varpas), nū jo pacina vardas partijos. Antras organas saty-rizškai jumoriztizskas ir vadina-si „Aptak“. Ant galo, tre-czias organas „Gahapar“ (t. y. Idėja), paskirtas teorijai ir izz-eina kas 3 mėn. Apart to Armėnijoje labai izzplatinti po bibliotėkas, privatiszkūse namūse, darbininkų butūse, darbai Markso, Lassal'io, Eng-elso, izzguldyti armėnizskai. Gentczakistai netik socija-

listai, bet ir kovotojai už tautos neprigulingumą — sako Nazarbek; pagal jo nūmonę, tas suvienijimas socializmo su tautiška istorijos reikalais dėl Armėnijos. Viespatavimas turkų vergiszkas; jis slogina netik kiekvieną liūną krustelėjimą užkariautų minių, bet ir terorizuoja neisistikimus kankinimais, kurių negalima nupaisyti, nes stokūja spalvų. Toliau Avėtis Nazarbek skundžiasi, jog 61 § Berlyninio traktato 1878 m. liko negyva litara. Pagal § 61 szito traktato szeszios galingiausios Europos vieszpatystės balsiai pripazino reikalingumą reformų turkiszkoje Armėnijoje; szios vieszpatystės užtraukė ant savęs atsakymą link „neatidėtinio“ įkunyjimo reformų. Bet sztai jau baigiasi antras deszimtmėtis, reformų nėra ir nėra. Tūmet kanczia ir prispaudimas armėnų tautos pasiekė vīrszunę nežmoniszko. Ar galima stebėtisi, klausia autorius, jeigu mūsų liaudis sielvartoje pradėjo judėti ir prieszintis? Paaiszskintos sąlygos suteikia genczakistų partijai tautiszka-tėvyniszka spalvą. Vadovai szitos partijos apskelbė savo szauksmu „sauginią ir pasiprieszinimą“. Autorius brosziuos pabraukia neiszsemtiną energiją savo partijos dalyke atgijimo turkiszkos Armėnijos. Partija iszsiszakojusī slaptai netik turkiszkoje, bet ir rusiszkoje Armėnijoje, po didesnius miestus Europos, net ir Amerikoje. Visą sunkumą „armėniszkos tragedijos“ pakelia ant savo peczių beveik vieni genczakistai.

Kyla dabar klausimas: ant kokių pamatų turi but iszrisztas armėniszkas klausimas? Genczakistai iszriszta klausimą, reikalaudami pagal savo programą arcziausiai radikaliszkų reformų, kurios bus etapu įkunyjimui žinomų socialiszskų utopijų. Pradiniu

puktu visų reformų turi tapti dabartinė bendroviszka autonomija. Jau ir dabar tautiszkoje Armėnijoje parapijos iszrenka paczios sau kuningus, mokintojus ir valseziaus vyresnybę. Reikia praplatint szitą tiesą sauvaldytės ir kitose bendrovės formose. Kas link politiszko padėjimo turkiszkos Armėnijos, tai jis privalo sulaukti betarpinės prieziuros Europos vieszpatyseczių, kurios skirs krikszczioniszka gubernatorių, kaip augszcziausia perstatytoją valdzios. Parupinimas tiesų turi but paskirtas palatai deputatų, renkamujų per visotinį balsavimą. Oficijaliszka kalba visose vietinėse įtaiose privalo tapti armėniszka.

Pagaiksztis.

(isz „Varpo“)

Isz lietuviszku dirvu Amerikoje

Plymouth, Pa. Nedėlioje, kaip buvo garsinta, buvo didelis susirinkimas kuris tesėsi nu 7 iki 10 valandai. J. Pauksztys atvėrė susirinkimą ir trumpai paaiszokino apie tokių susirinkimų reikalą, kur suėję visi gali apkalbėti savo visokius reikalus ir iszgirsti ką akyvo nu daugiau žinančių. P. Mikolainis kalbėjo apie mūsų nerupestį apsiszvieti, apie neszelpimą tautiszskų reikalų ir kentanczių už lietuvių isztremtųjų į sziaurinę Maskoliją, Siberiją arba kaiminiūse sėdinčius, apie neszelpimą moksliszskų rasztų ir mokintiesnių žmonių, kurie galėdami nors pragyventi, darbū-tusi, rasztu dėl savo szelpėjų gėro, negu kaip dabar kad yra, kur raszėjos paraszės kokią knygą ir nenorėdamas dūti suputi rankraszczėiui, savo kasztais iszleidžia, o žmonės nei tada neperka tų rasztų ir tūmi atima visą energiją tokiems raszėjams ant tolesnio darbavimosi. Dr. J. Szliupas kalbėjo apie nuvergta dvase

musų žmonių, kur ir sziaudien dar daugelis nesiskaito savęs žmogumi lygiu kaip vienas kitas, kad tą dvasę pavergė kryziškai atneszdami Lietuvon krikszczionystę o paskiaus lenkai pajungdami mūsų žmones į baudziavos jungą, kuri neszė mūsų tėvai per 500 metų. Kad mūsų didūmene, bajorai ir kuningai pastojo iszgamomis ir siurbėlėmis nuvargusių žmonių, ir ne dyvai, kad per tokį pavergimą dvasės turėjo nupulti pirmiaus galinga Lietuva už Gėdimino, Keistuczio, Vytauto ir kitų Lietuvos didvyrių, kada vieszpatavo brolystė, lygybė. Per prispaudimą ir pavergimą vargszų žmonių, sugriuvo praeitėje garsingos vieszpatystės Babilionijos, Asirijos, Graikų ir t. t.

Toliaus nurodė, kaip už nuvargusius žmones ir senovėje stoji žmonės ir reikalavo valnybės dėl vargszų, bet jų balsai likosi neiszsklausyti nes „ponai“ nieku budu nesutiko, kad paleisti baudziauninkus.

Didei geistina butų, kad Dr. Szliupas tokias savo prakalbas apskelbtu per laikraszczius, ką galėtų patirti visi skaitytojai, o ne tik tų susirinkusieji.

Tą paczią dieną Dr. Szliupas laikė prakalbą ir Wilkes Barre, kur lygiai buvo susirinkę daugelis klausytojų. Tokie praneszimai yra didei naudingi ir reikalingi mums, ir kad kūmi tankiausiai butu tokie laikomi.

Minersville, Pa. Teatras. Kaip kad matoma laikraszczėiūs garsinant, kad tai vienur tai kitur esti losziami teatrai, tai gi 9 dieną Gieguzio buvo loszta ir Minersvilles mieste lyje.

Patyręs kad bus losztas czion teatras, komedija „Amerika Pirtyje“, gavau progą perskaityti knygelę tos komedijos. Man ją skaitant, kada

užėjau ant kalbos zydo Faibcziko, tai ir nenorint įkūti, tartum kaip kudikį pakutenimas motinos prajūkina, taip prajūkino mane tas skaitymas.

Paskirtame laike nuėjau ant perstatymo: Pirmiausiai iszėjo lietuvis su prakalba, kalbėjo trumpai, isz dalies gana įtikinai, ir jam energija gana patarnavo, tik gailu, kad jis per siaurai klausytojams galėjo iszgvildinti szaknelias lietuviszkųjų aplinkybių ir teatrų. Jis isz dalies taip prastai metė zodžiais o da ir rankoms mostėdamas kaip antai: „o tas kriauczius valkata svieto, pasileidėlis, pijokas, lupikas apgavikas, pasigriebė jauną mergelę, piningus pavogė, į pirtį ją užlarė, ir palikęs uždaryta, į Ameriką tabalai, tabalai ir nutabalavo; tas bjaurybė dabar ana Baltimorėj“.

Roļę geriausiai atloszė zydas Faibczikas, Bekampis ir Agota, kuri buvo pirtyje uždaryta, o pirm to su kriauczium viską sznekucziovosi. Mergina kalboje su kriauczium, buvo gyvu paveikslu Lietuvos, tėvynės, merginų su kasoms lietuviszkai supintoms, szniuraukoje ir marszkiniūse tikrai mūsų szalies, rodosi rasa adgaivino aną senei matytą naszaniją; kalbą jos gana gerai pritaikinta prie tos roļės kad užmesti nieko negalima. Gal tik isz priezasties angsztumosalės pasiliko neparodyta, kaip toji mergina, budama gana diktoka, lino per langą, norėdama iszsprusti isz molinės pirties, bet neiszlindo.

Uzsibaigus teatrui tikėtasi buvo iszgirsti kalbas, bet to nebuvo isz priezasties nesutarimo pirm to, jog reikėtų laikyti ir prakalbas dėlei tolesnio plėtojimo ir parėmimo paveikslingų mus komedijų. Toliaus buvo pastatyta maszinaitė kalbanti (grafoponas). Dainavo keletą angliszskų dainų ir gana įkūtingą senovės moterių lietuviszką laidotuvių

raudą. Paskui dvi mergiukės, mažos, deklėnavojo, bet tas nekaip išrodė, nes mažutės, vien dėl stokos sveikatos bal-se, antra iš sutaikymo, tin-kancziai tą darbą negalėjo at-likti. Ant galū merginos pa-dainavo dainas, pirmas balsas buvo gana geras, bet neprita-riant antrai antrajį balsą kaip reikiant, daina negalėjo ma-lonaus aido išdūti.

Komedija „Amerika pirty-je“ yra nors trumpa, nes tikt-trijūse aktūse, bet originalisz-kiause lietuviszkame pobudi-je, ir prie lietuviszkų parėdų savo gryno atstikinio kalboms, aktoriai gana palinksmo su-sirinkusius.

Beje, žodis „Amerika pir-tyje“ gal dūda nežinantiems apie tai visko, suprasti, kad szalis suvaroma yra į pirtį; tas yra grynai sz gyvenimo im-ta apielinkėje Senapilės, kur kriauczius merginai išviliojęs 200 r. paliko uždarytą pirtyje vykdamis tikt viens Amerikon, todėl toji komedija yra vadi-nama „Amerika Pirtyje“.

Labai naudinga ir palinks-minanti toji komedija, verta atkartojimo visūse lietuviszko-se apygardose. Loszikai mokin-damiesi, turėtų pratintis taje kalbą traukti kaip ir kome-dija iš palengvėlės gyvai, kas iš tikro su noru susirinku-siems yra ant palinksmimo ir atminties tėvynėje buvusio atsitikimo.

Loszikai visi buvo iš Sze-nadorio szie:

1. Bekampis (nusigyvenęs ūki-ninkas)... T. Križenauckas,
2. Bekampienė M. Poskevicziutė
3. Agota M. Goberiutė,
4. Vincas (sinūjas) ir
5. Eaibezikas (žydas) J. Montvila
6. Antanas (gaspadoraitis iš kitos parap.)... J. Lavraitis,
7. Piemenukas K. Szukeviczia,
8. Pirszlys ir
9. Žydas (szinkor.) } PCzėpla.

Netolymieje nū Szenadorio norinti atloszimo tos komedi-jos, geriausiai kad kreiptusi

pas Szenadoriecius, nes jie jau pramokę taje yra loszti.

T. Astramskas.

Scranton, Pa. Musų mieste girtybė tarp lietuvių bujoja visame buinume, neveizint nei ant bedarbės laikų. Nežiuri, kad butų pavalgę ir apsirėdę, užsimokėtu skolas, bet ir tą patį menkutį uždarbį prage-ria. Pirm pusės metų viena vokietė persiskyrusi su savo vyru ir likusi su vaikais pra-dėjo pardavoti paslaptai alų o lietuviai gėrė. Ji gyveno ant Breaker str. Vienas lietuvis norėdams aną pamokinti, kaip sako, atėjo pas jos kaimyną su vienu liudininku ir davė 25 ct. ant alaus. Kaimynas nieko nemislydamas pikto par-neszė 4 plėczkutes isz gėrė o penktaje anas lietuvis isidėjo kiseniun ir nuėjęs į policiją iszėmė „warrant“ ir suaresz-tavojo tą gyvanaszlę, kurę sudzia pastatė po kaucija \$500. Tas dėjosį 2 dieną pra-ėjusio mėnesio. Toji naszlė susiradus kaucija, suaresztavo jo savo skundėją, kurį sudzia ir po kaucija pastatė. 27 bu-vo prova korte ir nabagė liko-si kalta. Turi užmokėti kasz-tus ir už laisnius, o kad ji nie-ko neturi apart vaikų, tai įki-szo ją kalinyu ant 3 mėnesių. Gyvanaszlė statė isz savo szalies liudininkus, lietuvias, kad ne-kalta esanti, o lietuvis buvo ją apskundęs, kad padarytu galą... Jos szalininkai, lie-tuviai, gailisi kaip savo moti-nos ir kerszija anam apskusto-jui. Jie sumetė dar ir pinin-gų jai, kad aną suaresztavotu tikt. Dėl tos vokietės lie-tuviai gal dar užsimusz... Net drovu, kad musiszkiečiai taip nupūlę.

V. Skrantonietis.

Philadelphia, Pa. 11 d. Gegužio „Liet. Gedimino Kliubas“ ant savo susirinki-mo nutarė paskirti \$5,00 ant paminklo velioniui kn. A. Burbai. Piningai bus nusius-

ti tada, kaip bus tam tikras komitetas iszrinktas.

Kliubo sekr. *S. Bairiunas.*

Mahanoy, City, Pa. Kele-tai sanvaiczių atgal musų vie-tinis parapijos choras (giedo-riai) davė padaryti paveiks-lą grupoje Taji darbą at-liko p. V. Stagaras „Garso“ redaktorius. Tulas pamatęs, kad giedoriai dūda daryti pa-veikslą grupoje, per nevalę norėjo isiverzti į jų tarpą, bet kiti iszmintingesni iszmetė ji nes jis nepriguli prie giedorių.

Gegužio 9 dieną užsiszovė Jūzas Miliuuckas, kareziamny-kas. Pagal įstatymus katali-kų tikybos, kurie pats atima sau gyvastį, niekas nesimel-dzia už tokius, už jų duszią. Czionai buvo vienok antraip; giedojo—meldėsi, kad buvo alaus su degtine. Jei nebutų buvę iszsigerti, nei meldimosi nebutų buvę; maldos buvo ne už patzudį tikt už duszias czyszczinje esanczias, kurioms kanczios palengvėjo po kiek-vieno stiklo alaus. Svetim-taucziai su panieka jūkiasi isz lietuvių. Ir, jei butų nusizu-dęs beturtis, nebutų buvę nei kam iszneszti jo. Atsimenu, kas darėsi Szenadoryje kaip užsiszovė Andriukaitis — — jis buvo bedievis — szliu-pinis...

Pas mus yra tokia partija gyvūlių, žmonių paveikslė, ku-rie per szyentes eina į svetim-tauczių szventinyczias szaipty-tis ir ermyderį kelti. Yra vėl tokių, kurie kiekvieną prači-nantį gatve apszaipto szlyksz-cziausiais žodziais.

Dovanos mą skaitytojai už szias zines, jas padaviau dėlto, kad tikiu, bus jos ant naudos musiszkių. Apie ką gerą, tautiszka koki reikalą, musisz-kiai nei nemislyja. Mahano-jaus lietuviai yra dar užpaka-lyje visų kitų apielinkių.

Cz. Ž.

Spring Valley, Ill. Liudna

yra praneszti savo viengen-cziams tokias nelemtas zines apie musų miesto tulus lietu-vius. Raugu ir pamislyti, dreba visas kunas, kada isz-girsti szauksmą tų gyvūlių nu-stojusių proto per girtybę. Gyvūliais jūs vadinu, nes žmo-niszkumo tokie nieko neturi ir elgiasi dar prascziaus už gyvū-lij, į žvėris esti paviedus, nes drasko ką sugriebia ir susitikę vieni su kitais kandziojasi dantimis, pjaustosi peileis...

Pirmiaus jau buvau pranę-szęs per „Vienybę“ apie pra-dzia tautiszkių mus darbų, ką ir atsiekėme su pagelba gerų tautiecių. Už taji darbą už-sitraukėme didziausę neapkan-tą nū savo brolių tamsūlių ir persekiojimus dar. Kitai jie musų nevadina, kaip „bedie-viais ir szliuptarniais“. Mes ant jų nebojame, tiktai apgai-lime jūs ir jų tamsumą. Jų tas niszmanymas yra kilęs dėl škurimo kūpos „T. M. D.“ ir steigimas knygyno draugystės „Sunų Lietuvos Didvyrių“. Kol tokių tamsunų, neken-czianecių apsiszvietimo tarpe musų bus, tai vis taip jie elg-sis ir visur.

Knygyną įrengėme A. Vien-byskio svetainėje, kur skaity-mai bus vakarais kas panedė-lis ir ketvergas. Į knygyną gali ateiti visi lietuviai, kad ir nepriguliuti į dr. „S. L. D.“ Kartu užpraszone ir jus „tam-supai“ ateiti ir pasinaudoti isz mokslo szviesos, gal jums nu-slinks nū akių toji plėvė tam-sos, gal pamatę szviesą eisite paskui ją, kaip daugelis jau yra padarę.

Mieli broliai! laikas busti ir mesti piktus palinkimus ir jm-tis už gerųjų, apsiszvietimo, blaivystės ir kitų dorų darbų. Jei laikysimės piktų palinki-mų, tai tapsime paspyrimu kitų.

J. Springvalietis.

Philadelphia, Pa. „Petro Armino Draugystė“ laikė sa-vo mėnesinį susirinkimą, ant

kurio nutarė parengti kaip galint tankiau moksliszkas prakalbas, ant kurių turėtu būti išguldomi politiszkai, socialiszkai-ekonomiszkai, darbiniszkai reikalai bei kiti moksliszkai dalykai. Tai gi nutarta tokias moksliszkas suveigas daryti kožną nedėdienį, išskiriant nedėdienį, kuriame esti mėnesinis susirinkimas minėtos draugystės. Prakalbos laikomos bus visados nu 2 iki 4 adynai po pietų, savaitinėje po No 238 Pine Str., Philadelphia, Pa.

Todėl šiūmi užpraszome visus szviesą ir mokslą myliučius, lygiai draugystės sąnarius, kaip ir neprigulincius draugystę, atsilankyti ant minėtu moksliszkų pasznekų bei diskusijų.

Vardan „P. A. Dr.“

S. Skaczkauskas.

Tikras daigtas del taves.

Užtikrinimas, kur nieko nepražadyta. Galvos skandėjimas, bežvilio, niežai ir t. k. stanciniai klotių ligų, kaip tai užsilikimas vidurių, sužingimams kopenų gali būti išgydytoms, imant CASCA-RKTS CANDY CATHARTIC. Tai vis atnaujina. Parsidada kožnai apšviesi; jei nepagavys, pūngus gražiname. C. C. C. pabandyk dūžint, szlą dion, nes yra teisingai, 10c., 25c. ir 50c. Pabandykas del žinios dovana!

Reikalai

„Tėvynės Myl. Draugystės“

Elizabeth, N. J. Musų mieste per pasidarbavimą prakilnesnių lietuvių pasisekė sutverti kūpą „T. M. D.“ Kūpos virszininkais iszrinkome gerus tėvynainius, kurie rupinsis platiinti mierius draugystės ir jos sąnarius dauginti. Pinaigūs nusiuntėme į „Vienybės“ redakciją.

Kūpos virszininkais iszrinkome šiūs:

Prezidentu J. Smaidžiunas
Sekretoriumi A. Salyklis,
Kasier. A. Petruszkevicia.

Pristojo ir užsimokėjo šie sąnariai:

149. S. Makauckas	—60
150. J. Smaidžiunas	—60
151. V. Kalinauckas	—30
152. A. Salyklis	—60
153. A. Petruszkevicia	—30
154. J. Baltonis	—30

155. J. Aroviczius	—30
156. J. Szesztokas	—30
157. T. Savickas	—30
158. M. Matuleviczius	—30

\$3,90

sekt. A. Salyklis.

Pagal „Vie.“ N. 18 buvo 78,95

\$82,85

P. Mikolainis.

Tautiečiai!

Kiekviena tauta, galinti pasigirti sziokia ar tokia civilizacija, turi savo dailos veikalus, kurie, surinkti muzėjuse ir bibliotekose, rodo svietui apie tveriančią spēką tautos ir rodo, kad ji gyva ir žengia pirmyn.

Rinkiniai tie yra tai izdynas, kur sukrauti turtai tautos, kurie kaipo privatiszka savastis galėtu būti pražudinti. Rinkiniai tie yra tai szaltiniai, isz kurių semia medegą moksliečiai, rasztininkai, artistai ir visi tie, kurie nori susipažinti su istorija jų tautos. Kūlabiausiai prispaustos tautos isz gali sutverti panaszias institucijas. Kodėl gi mes lietuviai negalėtume uždėti tautiszko kningyno?

Kadan gi uždėjimas tautiszko knygyno szia dien yra dar lengvu daiktu, vėliaus butų jau sunku surinkti kompletus visų lietuviszkų spaudimų; kadan gi uždėti panaszias bibliotekas yra negalima Lietuvoje; kadan gi dar nieks neužsiėmė suorganizavimu tautiszkos bibliotekos, Lietuviszka Draugystė „Želmū“, dienoje 18 Balandžio 1898 metų, nusprendė uždėti Paryziuje knygyną, po varda „Lietuviszka Tautiszka Biblioteka“, kurios pamatui draugystė pavedė savo biblioteką, turinčią 100 su virszum knygų.

Biblioteka kartą suorganizūta, bus iki tol užrubežyje, kol aplinkybės nedaleis perneszti ją į Tėvynę.

Yra szaukiami visi tautiečiai į tą taip svarbų darbą,

ypacz lietuviszkos rėdytės, idant jos teiktusi aukauti savo laikraszius ir kitus spaudimus Tautiszkai Bibliotekai.

Kas pusmetis, arba kasmeti, draugystė iszleidinėš katalogus parodanczius apie augimą bibliotekos.

Aukos bus garsinamos visūse lietuviszkūse laikraszeziūse. Adresas:

Madame M. K. Gierszyńska,
Quarville (Santeuil)
Eure-et-Loir, France
(Lietuviszkai Tautiszkai Bibliotekai)

Jeigu jautiesi nesveiku, imk vieną CASCA-RETS, o iszgydys tavą, už 10 ir 30c.

„Garsu“

„Garsas“ 18 num. pareikalavo nu „Vienybės“ atsaukimo nuplėszimo garbės velionio kn. A. Burbos, už pasisašinimą nu parapijos \$2000. — Pagasdyta sudu (kriminalu) „Vienybė“ nutilo. — Kun. Burba teisinosi per „Lietuvą“ ir „Garsą“, kad ne jis parapijai kaltas \$2000, bet parapija dar jam kalta \$1000. — Bagdonas yra a. a. kun. Burbos szvogeris — ir kaipo paveldėtojas jo turto — ... nori atsijieszkoti nu parapijos tą \$1000 —

Mes „Garsui“ atsakome tiek, kad jis dūtų mirusiam pakajų. Kad to „kriminalo“ mes ir szia dien laukiame, ir jei butų to „kriminalo“ galėje buvę, mes butumėm senai jau užgrotų buvę, jeigu butų neteisngai raszyta buvę. Mes tą „apvaginimą“ parėmėme faktais padėdami ir rokundas; iszsiteisiuimo gi nebuvo apart grumzdimo. Tą, ką mes paraszėme anū metu, netikt ką neatszaukiame, ant „Garso“ pareikalavimo, bet ir dabar patvirtiname, jogei velionis Burba buvo kaltas parapijai \$2000 ir neatsiteisė skirdamas su šiūmi svietu.

Jūzas Pauksztis
Stasys Bagdonas
Simas K. Alyta.

Apie auklejima.

Kada moteriszkė tampa motina, tada lyg gyva palaidota, bet už tai atgema kaipa pheniksas (graziai giedantis pauksztis), idant kaipo moteriszkė su kudikiu ant rankų jaustu, mylėtu ir veiktu. Motinos szirdis tai iszdas, tai szviesa klaidziame kelyje auklejimo jaunos gentkartės.

Kas matė jauną motiną, veizinczią ilgai su tėmyjimu į smulkų veilą tos mažutės ypatos, kurią prie krutinės prispaudžia, kurią peni pienu savo, kurios ženklai gyvasties yra gaudomi su pasigėrėjimu ir žingeidumu, gali užklausti, ką ji ten pamatė, nes veidas dar neaiszkus, akys be žvilgio, rankos be valdymo kruta, kurių pasijudinimai yra nepažistami, dėlko ji taip žiūri į tą veidą be aiskumo?

O vienok tas viskas yra tai linksmybė dėl jaunos motinos, toks veizėjimas į veidą kudikelio pirmame laike jo gyvavimo. Kokios mislys užima tada tą moteriszkę, kuri nese nei nemislyje apie nieką ir tikt linksminosi, nes būva ir linksma draugystė, buvo jos vienatine misle, nauji rubai pirmūju klausimu. Szia dien ji mislija apie atėjusį žmogų, ilsintysi ant jos rankų, nu jos prigulės jo ateitė, laimė ir nauda dėl savęs ir savųjų.

Kiekviena motina, ar tai protinga ar ne, ar mokinta ar praszioškė, kiekviena trokszta kūgeriausiai pakėravyti savo vaikėlį, padaryti isz jo žmogų visame reiszkime to žodžio.

„Bet ne visados tą pasiekia? Užauginimas žmogaus yra tai darbas gimdytojų suvienytomis sylomis. Pirm visko kudikis tur buti laikomas kaipo laimė. Jeigu gimdytojai laiko jį kaipo sunkenybę savo szeimynoje, apgailėti reikia tada tokį kudikį, kurio nenoriai laukta ir kurio dvasė jaučia tą nenorą nenorą savo gimdytojų.

Paprastai pirmas nusijūki-
mas kūdikio palinksmas pir-
mu motiną, o paskiaus ir tėvą.
Kas gali prieszintis reikalavi-
mui mažo kūdikio, tai vileziai,
kurią suteikia savo tėvams,
tos nematomos meilės, su ku-
ria glamonisi prie tėvo ir mo-
tinės?

Moteriszkė, turinti pastoti
motina, turi neužmiršti, kada
tikt pajaučia, būti ant savo
sveikatos taip moralizkos kaip
ir fizizkos.

Graikai vesdavo moteris,
turinczias tapti motinoms, tada
į šventinyčias ir vietas, kur
budavo visoki gražus paveiks-
lai, idant prisizūrėjimas atsi-
musztu ant kūdikio kūmo. Mo-
tinės protas turi vajotis mora-
lizkus gražumus, idant jų
įtekme įgyti ant kūdikio pro-
to. Nauda tokio truso ant sa-
vės, jautimo ir mislių per ne-
kurį laiką, tikrai turės pasek-
mę ant kūdikio, kuris turi at-
eiti ant sviato.

Pirmu žingsniu auklėjime
vaikų yra tobulumas paczių
tėvų. Žmonės, kurie prie taip
svarbaus darbo, auklėjimo,
artinasi, turi atminti, kad jie
bus pirmais paveikslais dėl
savo vaikų ir dėl to jausti turi
ant savų silpnųjų, stengtis iš-
jų pasitaisyti ir persiimti vien-
tiesomis, kurias nori ir savo
vaikams įkūnyti; taip turi da-
botis, kad vaikai pasektu jų
visame, kad nebūtų skirtumo
tarp darbo ir mokymo, ypa-
tingai to, ką vaikai turi atlik-
ti. Kada vaikas patėmys (jie
tėmyja ir tyrinėja), kad tėvai
kitaip daro negu sako, kad jų
žodžiai dėl jo yra kitokie, ne-
gu jų darbai, negalėdamas to
suprasti liogizškai, kūdikis tu-
ri, kaip paprastai, savo prote
kaipo gilų, neįsąžinomą sva-
jojimą. Ir tas, ką kūdikio pro-
tas priims taip antesti, pasilik-
jame kaipo pamatas, ant kurio
tolesni jo patėmyjimai statys
būsentį namą jo žmoniszko
gyvenimo.

Ne tiktai pati motina turi

atmyti, kad jos visi pasielgi-
mai atsimusza į vaiko dvasę,
ir nors ji iš prigimimo visados
su vaiku draugauja, ilgčiausiai
su jūmi pasilieka, daugiausiai
su jūmi kalba, bet pasielgimas
tėvo turi svarbiausią įtekme
ant šeimynos, sutvere orą, ku-
rifūmi šeimyna kvėpūja. Ne-
bus gero auklėjimo — kur nėra
meilės ir sutikimo tarpe
gimdytojų — jei nėra namūse
tos šilumos jautimo gimdyto-
jų, pas kuriūs viskas yra drau-
gizška. Geras auklėjimas vai-
kų gali tikt ten būti, kur tiesa
yra ir žodžius seka darbai geri,
kur nereikia nū vaikų slėpti
silpnumus ir iszkrypimus tėvų,
kur niekas ne atima laisvės
viską veikti iš vien, kur nei
jokis ne geras balsas ne užgaus
vaiko ausies, gaudanczios viską
ir iszguldant savotiszku budu,
nors to ir ne iszgali, bet pasi-
lieka jo prote tas atgarsys, ku-
rį iszrisz jisai sau vėlesneme
laike.

Auginimas vaikų, nėra tai
dalykas atsitikimo, bet perei-
ga, kad gerai jūs auklėdami
taisytumėm kelę busentiems
žmonėms. Reikia būti labiau
siai, kad vaikai būtų sveiki,
atsakancziai papenėti ir aprė-
dyti, ir pamokinami taip, kad
butų iš jų nauda žmonijai o
ne sunkenybė.

Czionai padūdame trumpą
pamokinimą apie auklėjimą
kūdikių naujai užgimusių.

Naujai gimusiam kūdikiui
reik dūti krūtį po keletos ady-
nų ir nedūti kitokio maisto,
kaip tikt žindyti kas 2 adynos,
dienes laike pirmose 6 sanvai-
tėse; nakties mete ant 11-tos
valandos ir ant 5 ryte. Po 6
sanvaiczių reikia penėti tikt
kas tris adynos arba recziau.
Iki 6 mėnesių, krūtis turi būti
vienatinis maistas kūdikio jei
yra pakaktinai jose gero pieno.
Po 6 mėnesių galima penėti
miltingu maistu kūdikį be pa-
ojaus, mannos, kvieczių,
ryzių; kartais reikia mainyti
maistą pakol atitiks tinkamą

dėl kūdikio; paprastai rasi,
kad kviecziai geriausiai patiks;
geriausės budas dėl sutaisymo
anų yra szis: svarą sumaltų
czielų kvieczių (numaltų pir-
mu žievę) suriszus drutai į au-
dimą įdėti į vandenį ir viryti
10 adynų; atszalus nupjaustyti
susztusę virszutinę dalį, kie-
tąjį gi vidų sutarkavus, reikia
imti 1 szauksztelį tų miltų
(tarkūtų) ir sumaiszyti su
szauksztu szalto pieno ir vėl
szauksztą pieno dāpilti ir mai-
szyti, pakol tampa paņaszi ko-
szelė į grietinę (smetoną), ta-
da užpylus su 4 szauksztais
karszto pieno (pieną galima
pusiau sumaiszyti su vande-
niu) reikia gerai iszmaiszy-
ti; tokia koszele galima kūdi-
kį penėti 1-2 kartu per diena.
Toliaus, jeigu būtų regima,
kad kūdikiui tas maistas ne-
tinka, kūdikis netarpsta, gali-
ma dūti skystimą nū miežinių
krūpų su puse atviryto pieno.
(Paczių krūpų nereikia dūti,
nes viduriūs sugadina).

Po 8 mėnesių jau mėsos ra-
salo, nū avinczienos, visztos
arba verszienos galima dūti,
bet nugriebus nū virszaus tau-
kus. Po metų galima penėti
bulvėmis, minksztai virtu kiau-
sziniu. Po 16 mėnesių galima
dūti trupūtį mėsos. Atimti kū-
dikį nū kruties nujunkyti (nu-
traukti) reikia sukakus 12
mėnesių, jei kūdikis ne karsz-
czizija ir ne dygsta dantys.
Mėsą ir bulves dūdant reik
labai smulkiai supjaustyti ir
gerti dūti pieną arba vandenį.

Czystumas kūdikio yra taip
gi neatbutinai reikalingas.
Kas rytas turi būti numaudy-
tas gerai sziltame vandenyje
ir su muilu, kas vakaras
drungname vandenyje; gul-
dant po maudymui, visą kūną
reikia pabraukyti su ranka.
Vandens sziluma iš karto turi
buti 90 laipsnių F. po kelių
mėnesių gali būti jau tikt 80
F. Muilo reik visados turėti
dėl gero apmazgojimo, nes be
muilo negalima atsakancziai

kūdikio nū mazgoti. Palutės
reik gana tankiai atmainyti ir
po isziczystyjimui vidurių,
reikia apiplauti kūdikio sedy-
nę su sziltu vandeniu ir ap-
szlūstyti su sausa pala. Mie-
goti kūdikis turi vienas love-
lėje, dideliam kambaryje, ge-
rai iszvedytame ir vėsiam. Į
kambarį dienos laike turi sau-
lė szviesti, ant oro (laukan)
reikia kūdikį iszneszti kada
tikt oras pavelys. Aprėdalas
turi būti sziltas ir dar vilnone
jūsta reikia apjūsti pilvą, ku-
rią turi nūlatai neszioti. Nors
menkiausiai viduriūjant, rei-
kia dāziurėti kas traksta mais-
tui; ar tai per daug jo gauna,
arba nėra szviečias arba nege-
rai sutaisytas o kartais ir suvis
netinkamas. Iš paskutinių
reik rūpintis, kad kūdikio
maistas visados būtų szviečias
ir sveikas, nes kada penas vai-
kui tinka, jis tarpsta, ramus
yra ir sveikas.

Uzkietėjimą vidurių zindan-
czio kūdikio galima praliūsūti
per motinos pieną. Motina tu-
ri valgyti gerokai szviezių dar-
žovių ir imti dėl praliūsavimo
vaistu. Jei kūdikis zindomas
išz bonkutės, tai reikia daboti,
kad būtų kū czyszcziausia isz-
plautas papelis ir bonkutė.

Isz praėites.

2000 m. — 1887 m.

per

Edvarda Belamy

Lietuvizškai iszguldė Sunus K.

(Tasa.)

— Net dėlei materializkos
naudos negalime atidūti pir-
mybės jusų mieriui prieszai-
musų. Daug didesnė nauda
yra, kokią suteikia mokslas
visokio skyriaus darbūse, isz-
imant tiktai prascziausius, ir
atlygina mums greitai už lai-
ką, paszvestą jo įgijimui...

— Kas link mūsų, tai lygiai
zinojome, kad augsztesnis
mokslas, prirengdamas žmones
prie liūsų užsiemimų, vienodai

szalino tokius nū visokio rankų darbo...

— Kiek esu tyres isz apsi-skaitymo, tokios buvo pasek-mės augsztesnio mokslo jusų laikūse; bet nieko tame ypa-tingo, kad tada rankų darbas reiskė tiek, ką susidėjimas su praszčiausia, neprasilavinusia lūma žmonijos. Sziadien to-kios lūmos neturime. Pana-szios mintys buvo palaikomos dėl to dar, nes tada protavo, kad visi žmonės, igiję augsz-tesnį mokslą, buvo paskirti prie liūsu užsiėmimų, vartoji-mo turtų ir leidimo dovanai laiko; tokis pat mokslas su-teiktas žmogui, kuris buvo ne-turtingas; taip-gi joku laisvu darbu ne užsiėmė, buvo palai-kytas už suvadziotą, kurio no-rai neiszsipildė, liudijimu ne-pasisekimo, toksai puldavo že-myn vietoje kilti augsztyt. Sziadien, isztikrujų, kada mokslas, nors ir augszciausis, yra laikomas paprastai už bu-dą, prirengentį žmones prie gyvenimo, be jokių skirtingų pažiūrų budo atliekamo per jūs darbo, ne gimdo jau aniems panaszių pažvalgų...

— Buk kas buves... — ta-riau — jokis mokslas negali iszgydyti nū prigimtų ydų ar-ba dapildyti isz prigimimo sto-ką proto. Jeigu prigimti pro-tiszki gabumai ne pasikėlė sziadien žmonėse augszciaus, kaip kad musų laikūse, tai augsztesnis mokslas turi buti teisingai ne prieinamas dėl di-desnės dalies žmonijos. Kas link musų, tai visados laikė-mėsi to, kad dėl kiekvieno proto neatbutinai yra nekuris palinkimas ant kokios szakos mokslo, jeigu turi jis tam ga-bumą. Pas jus-gi reikia užsi-tarnauti ant augsztesnio pro-tiszko iszsilavinimo taip pat, kaip neatbutinas yra laipsnis prigimties link žemės, kad pri-dėtas prie jos darbas turi apsi-mokėti.

— Esmi didei kantantas, kad Tamista privedei tokį pa-

veikslą, nes jis yra vienu isz-tų, kurį asz noriai bucziau isz-sirinkęs, idant suprantancziai perstatyti naują pažvilgį ant mokinimo. Pagal Tamistą tai žemė gulinti dirvonu, kurios vaisius neatmokėtu už darbą, neverta apdirbimo. Nema-ziaus vienok tokių dirvonų ne-atmokanczių savo vaisiumi už pridėtą darbą, buvo apdirba-mų jusų laikūse, kaip ir sziadien. Turia czionai ant mis-lies daržus, parkus, pievas ir abelnai kampus žemės tokius, jeigu daleistumėm jiems už-augti dykoms žolėms ir kru-mais, butu tai negražu pavei-zėti ir butų dėl visų nepauda. Apdirba jūs dėl to, nors vai-siai jų ir mazi, galima sakyti, kad imant abelnai, nėra žemės, kuri labiaus atsिमokėtu už pri-dėtą prie jos trusą. Tas pats dedasi su vyrais ir moterims, su kuriais gyvename ir drau-gaujame, kurių balsai skamba mums aulatai ausise ir kurių pasilaikymas tukstanteriopu budu yra mums ant laimės ir kurių, vienu žodžiu, draugystė taip reikalinga musų gyveni-me, kaip oras atsikvėpime ir taip toliaus. Teisingai, jeigu nemokintumėm kitus, tai gal labiausiai nesilavinantiems ir neturintiems gabumo mokintis isz prigimimo, tikt vien ga-biausiems, butų pasiekiamas mokslas ir apsiszvietimas. Žmogus isz prigimties gabus ir lavus greicziaus gali apsiei-ti savo reikalūse be pagėlbos, negutie, kuriūs gamta neap-teikė tokiu gabumu. Sugrįž-tant, kuriems tankiai tarnauta jusų laikūse, pasakycziau, kad mes tą laikytumėm už nevertą gyventi, jeigu turėtumėm buti apsupti minioms tamsių, pras-tų, nepralaviatų ir visai neap-dailintų vyrų ir moterių, kurie buvo daugumu žmonijos jusų laikūse. Ar gi bus užganė-dintas žmogus, jeigu apsilaistės kvėpalais, susimaiszys su minia atsiddanczių? Ar tokio už-ganėdinimas butų, nors jis ras-

tusi ir puikiausiūse rumūse, isz kurio langų butų regėti vien tikt tvartai?... O vienok buvo žmonių tokis gyvenimas, kurie Tamistos laikūse buvo laikomi už laimingiausius dė-lei apszvietimo ir kultūros. Žinau, kad skurdziai ir tamsū-liai pavydėjo tada tureziams ir apszviestunams; bet dėl musų, szejie paskutiniai, gyvendami apsupti nū nevalumė ir tarp-gyvūlių, kad sakysiu, ne dau-giaus vertesni buvo už pirmū-sius (skurdziūs-tamsūlius). Apszviestas žmogus isz Tamis-tos laikų buvo panaszus į tokį, kuris nuklimpęs iki kaklui dvokianczioja pėlkėje, ramino-si save su plėczkute kvėpalų. Suprasi dabar gal Tamista, kaip mes žiurime ant budo augsztesnio mokslo. Kaip yra gražu žmogui, buti draugystėje apszviestų ir pagal draugystę parinktų ypatų... Isz viso imant, ką padarytu tauta, nie-kas neturi tokios įtekmės ant kiekvieno žmogaus, kaip isz-platinimas mokslo, tobulinimo si... Kada tauta to nedaro, tada įgytas mokslas mažumos žmonių susimazina dėl jų pa-czių ant pusės ir tankiai viso-kie pamegimai ir mieriai, ku-riūs jie savyje iszplėtojo, tam-pa dėl jų paczių versme nema-lonumo... Pakelti kiek isz-galint augszciausiai apszvieti-mą nekurių ypatų, paliekant minias be jokio mokslo ir ap-szvetimo, kaip jus kad darėte, reiskia tai tvaeti tarpe jų skir-tumą taip didelį, kaip tarpe atmetų, neturinczių vertumo jau niekam... Ar galėjo bu-ti žiauresnis pasielgimas kaipo anas budas, kur galėjo tikt maža dalelė igyti augsztesnį apszvietimą... Iszplatinimas ir sulyginimas sanlygų igyjimo apszvietimo turi labai didelį skirtumą link prigimto ga-bumo, kaip ir tie, kurie gyvūja pagal gamtos budą; bet jaus-mas žemiausių ypatų pasikelia per tai gana žymiai... Gy-vūliszkumas tampa paszalina-

mas, visi turi savyje tada jaus-mą žmoniszškumo, supratimą reikalų dvasės, kaipo ir trosz-kimą didesnio apsiszvietimo, kurio negalėjo dar igyti... Visi tampa suprantancziais ir jauzcziancziais gera, visokiūse laipsniūse, gyvenimą ir įtek-mes žmoniszškumo... Ar ap-szviesta darugystė devyniolik-to amžiaus nebuvo, paveikslan, smulkuš gyvūnėliai, iszblasz-kyti szian ir ten tarpe neper-einamo tyro...

(Toliaus bus.)

Gromatnyczia.

P. Artojai, Elizabeth, N.J.
Tamistos raszto netalpinsime, nes vien tikt nedorybės jame yra, kurioms galą padaryti ga-lite padūdami miesto valdziai tūs visus.

M. Lėlui. Eilės netinka.

Pajieszkojimai.

Pajieszkau savo, pusbrolio Antano Aliosziaus, isz Kauno gub. Reseinių pav. ir Volos-ties, Unikių kaimo, 2 metai atgal jisai buvo Newark, N. J. Jis pats, ar kas kits, teik-sis dūti žinia ant szio adreso:

Joseph Elias
Box 155
St. Regis Falls, N. Y.

Pajieszkau savo dėdės Kons-tantino Jurgelio; paeina kai-Voniszkių, Plokszezių parapi-jos, Naumiesczio pav. Suval-kių gub., 4 metai kaip Ameri-koje. Kas apie jį žinotute, arba jis pats, teiksitis dūti ži-nų ant szio adreso:

J. Žemaitaitis
379 Millbury str.
Worcester, Mass.

Pamėgyk dėžutę CASCARETS už 10c., ge-rlausis sutalpytoja plauczių ir visų vidurių.

VI HLLONATI
Kytai, po No 227 East Main st.
Oigruai, ir rodofje pirmūnins, absian-
vitoskos artelkos ir skanti kvėpanti
Vindos skanus Alus, porteris, vynas,
pas Jūza Kardoka
Gerause užteiga del nekurių

Kero dukte.**Paszvęsta**

atminciai sesers Onos.

(Tąsa.)

Skaistagiriai apsirėdė
Puikiais rubais savo:
Rumai kvietkūse paskendo
Sodų; sužaliavo
Visi medžiai. Kvepas sodžiui.
Szalyj' jo sruvena
Skaistus vandenį Dabyos
Kaip jūsta mėlyna,
Ji per tamsias girias, pievas
Ir laukus ringūjas.
Tarp augstų krantų. Daržūse
Moters darbūjas,
O mergaitės po darželius:
Sodina žolynus,
Taiso lovas, sėja rudas,
Sodina jurgynus.

Grazų tūni darželytį
Ir Onytė Kero
Gal, seklyčios, po pat langais.
Ir ko tik ten nėra!
Rutos, kvietkos nekaltybės,
Pakabuciai, mėtos,
Rožės, kalavijos, saldžiai —
Kvepenčios razetės,
Ramonėlei, ezbatėlei,
Naszlaitės, lėlijos,
Dievmedžiai, nastarnai, didzioms
Galvoms ponavyjo,
Jazmynai, nasturkos tropios,
Gusztantai, liniukai,
Rože panaszus radastai
Jurgynai, smakiukai
Ir daugybė dar kitokių,
Iš jų pasodinti
Vieni pakraszečiūs' darželio
Kiti patalpinti
Viduryj' tarp lovų, apie
Kerias akmenėlei
Guli. Smiltims išbarstyti
Darželio tekelei,
O aplinkui jis aptvertas
Statinėmis gražiais,
Ir su lentų ablevotų
Vareziukėlis mažais.
Viduryj' jo kryžius stovi,
Prie seklyčios sienos
Krasė; augstas dievmed's dengia
Ja nū karszečio dienos.
Ten Onytė tankei sėdžia,
Ravi ji ir laisto
Kvietkas ir pati kiekvieną
Pirszteleis apgrāibsto.
Tokius darželiukus myli
Žemaiezių mergaitės

Ir su sparta jūs' darbūjas
Malonios augstaitės.

Jurgiu negal senis Keras
Nusidžiaugti, laiko
Ji už darbštų, išmintingą
Ir padorą vaiką.
Tankiai, Jurgis kad pagrižta
Iš lauko, kad szviečia
Jau žvaigždutės, vakar' vėlai,
Ji Onytė kviečia
Dar į soda ar darželį
Tai iszkūpti taką,
Tai nupjanti vaisiaus medžio
Nudziuvusią šaką...
Jurgis eina ir nedrįsta
Prieshtarauti nei karto,
Eina ne nenoroms, eina
Jis su didžia sparta.

Linksmi Skaistagirių sodžiūj'
Pavasaris eina;
Bet namūse mūsų Kero —
Mažutė atmaina:
Visi linksmus, bet Onytė,
Kaip svetima, tyli;
Jos szirdyje pasislėpus'
Sloga jausmų gili.

.....
Tankei lyg pat vidunaktės
Dusauja Onytė,
Ant raukelės savo baltos
Paremus galvelę.
Ko jei truksta? ko ji trokšta?
Apie ką dūmoja?
Kas vylioja? Kur jos dvasią
Jaun' sapnai vadzioja?
Kaip žinoti? Neregemas
Mūms szirdies gilumas!
Jaunam' prote dūmos gimsta
Veikei, gaiszt — kaip dūmas.
Nieks nematė iš namiszkių
Tos atmainos menkos,
Bet ant visų galvų jūdas
Debesis jau rinkos.

Saulė skaisti nusileido,
Žemę ukai dengia,
Gaiszt saulolaidžei... iš rytų
Naktis tamsi žengia.
Ir nutilo visi balsai,
Dainų neb'girdėti,
Nei ganyklose galvyjų
Neikur nebregėti.
Nebedulka. Vieszpatauja
Ant žemės tykumas,
Žolę, kvietkas rasa dengia,
O ore — vėsumas.
Ir apvainikūtos žvaigždėms
Szviesioms dangus mėlsvas.
Greitai pasirodys rytūs'
Ir mėnulis balsvas.

(Toliaus bus)

